

Vernieuwd dagprijskader residentiële ouderenzorg

1/9/24

1. Situering

De maatregelen, die hieronder voorliggen, zijn er gekomen na intensieve overleggen tussen de koepels ouderenzorg, de Vlaamse ouderenraad, het departement Zorg en het kabinet van minister Crevits. Het betreft een evenwicht dat kan rekenen op draagvlak bij de verschillende partijen. Deze maatregelen worden voor het leesgemak enkel beschreven vanuit de woonzorgcentra, maar zijn tevens van toepassing op de centra voor kortverblijf, de centra voor dagverzorging en de groepen van assistentiewoningen. Daar waar nodig zoomen we specifiek in op de zorgvormen centra voor dagverzorging en de groepen van assistentiewoningen.

2. Indexatiemechanisme

Op vandaag geldt:

Een woonzorgcentrum kan niet zomaar de dagprijs verhogen. De mate waarin de dagprijs kan stijgen hangt af van de context. Zo is het logisch dat woonzorgcentra de dagprijs kunnen indexeren op basis van de evolutie van de levensduurte. Indien woonzorgcentra de dagprijs nog meer willen verhogen (los van inflatie) dienen ze een dagprijsdossier in (zie punt 3). In dat geval gaat het bijvoorbeeld over een verhuis naar de nieuwbouw of het wegwerken van verlies.

Op vandaag kunnen woonzorgcentra slechts 1 keer om de 365 dagen hun dagprijs indexeren volgens de evolutie van de consumptieprijsindex. In tijden van zeer hoge inflatie is 1 keer om de 365 dagen nefast voor de woonzorgcentra. Zij moeten dan gedurende maanden de gestegen inflatie voorfinancieren, gezien de loonkosten sneller worden geïndexeerd en ook de kosten van diensten, producten en leveringen sneller stijgen. Daarnaast leidt dit tot zeer hoge stijgingspercentages (> 8%) wanneer het WZC na 365 dagen de index aanpast.

Maatregel 1:

We passen zowel het **indexatieritme**, als de **index** waaraan de dagprijs wordt gekoppeld aan volgens de indexering van de pensioenen. Dit betekent dat woonzorgcentra de kans krijgen om te indexeren, wanneer de pensioenen worden geïndexeerd. Echter, kunnen zij ook afzien van een indexering. Indien zij er voor kiezen om niet te indexeren, kunnen ze dat nog steeds bij een volgende overschrijding van de spilindex (beperkt tot maximaal 36 maanden terug in de tijd).

Indexatieritme: Spilindex wordt overschreden + tijd nemen om bewoners in te lichten.

→ Vanaf de eerste dag van 2de maand volgend op de overschrijding van de spilindex kan het WZC indexeren mits het WZC de aanvraag heeft ingediend via het e-loket. (In plaats van maximaal 1 keer per 365 dagen)

Index: Afgevlakte gezondheidsindex (in plaats van consumptieprijsindex)

Het formulier wordt gedurende 30 dagen ter beschikking gesteld in het e-loket. Woonzorgcentra moeten dan binnen de 4 maanden na de maand waarin de spilindex werd overschreden, de indexatie toepassen.

Maatregel 2: (nog uit te werken)

Woonzorgcentra met een dagprijs die hoger ligt dan 25% bovenop het gewogen gemiddelde van de private sector mogen beperkt indexeren. Men kan dan slechts de index doorrekenen beperkt tot een indexatie van de gewogen gemiddelde dagprijs private sector + 25%.

Een voorbeeld is hier op zijn plaats:

Stel dat de gewogen gemiddelde dagprijs in de private sector 70 euro is.

$70 \text{ euro} + 25\% = 87,5 \text{ euro}$

$2\% \text{ index op } 87,5 \text{ euro} = 1,75 \text{ euro}$

Indien de dagprijs van het WZC 95 euro bedraagt, dan blijft de indexering beperkt tot maximaal 1,75 euro (=2% op 87,5 euro).

Maatregel 3: (nog uit te werken)

Voor de **groepen van assistentiewoningen** willen we daarenboven in de toekomst een onderscheid maken tussen de dienstverlenings- en de wooncomponent. Momenteel bestaat dat onderscheid niet, waardoor de dagprijs in zijn geheel wordt geïndexeerd. Voor heel wat assistentiewoningen geldt de financieringslast van de klassieke banklening en afschrijvingskost als belangrijkste kost. De leninglast en afschrijvingskost stijgen niet door de inflatie. We stellen voor dat de wooncomponent niet wordt geïndexeerd, tenzij men kan aantonen dat deze inflatiegevoelig is (bv. bij huur). GAW's kiezen zelf of ze beide of 1 van beide componenten indexeren.

3. Dagprijsdossiers

3.1. Van 4 naar 2 formulieren

Op vandaag geldt:

Wanneer een woonzorgcentrum voor het eerst start met de uitbating (eerste erkenning) kan dit woonzorgcentrum op vandaag vrij haar prijs zetten. Nadien moet het woonzorgcentrum een goedkeuring krijgen om haar dagprijs te verhogen (hoger dan indexatie) na beoordeling door de Vlaamse Prijzendienst.

Afhankelijk van de situatie van het woonzorgcentrum gelden momenteel volgende formulieren:

- Formulier A bij prijsverhogingen of -bepaling door infrastructuurinvesteringen (ruwbouw):
 - bij vervanging van de ruwbouw of nieuwbouw
 - bij prijsverhoging van een bestaand supplement
- Formulier B-E bij prijsverhogingen of -bepaling door andere kosten (andere investeringen, verlies, extra diensten in de dagprijs):

- bij niet-structurele infrastructuurinvesteringen (waarbij de ruwbouw niet wordt vervangen) (B)
 - bij niet-infrastructuurinvesteringen (bv. ICT, meubilair) (B)
 - bij structureel bedrijfsverlies (C)
 - een bestaand supplement opnemen in de dagprijs (D)
 - dienstverlening (bv. het gebruik van een televisietoestel dat vroeger als supplement werd aangerekend) opnemen in de dagprijs (E)
- Formulier BENP bij prijsverhogingen of -bepaling door de creatie van een nieuw product onder een bestaand erkenningsnummer. Onder bepaalde voorwaarden kan een voorziening die infrastructuurwerken uitvoert, gebruik maken van dit formulier.
 - Prijzenformulier Infrastructuurforfait: Prijsverhogingen/-bepaling in het kader van het infrastructuurforfait.

Deze Excel-formulieren, die in 2015 werden opgemaakt, bouwden verder op de verschillende luiken die reeds in de behandeling door de FOD-economie werden toegepast vóór de staatshervorming.

Maatregel 4:

De mogelijkheid om tussen **4 formulieren** te kunnen kiezen, maakt het op vandaag **complex**. Iedere situatie is anders en dat maakt het moeilijk om te kiezen voor het juiste formulier. Vandaar dat we **het aantal formulieren** willen **terugbrengen naar 2**, die van toepassing zijn op alle soorten situaties. Daarbij maken we het fundamentele onderscheid tussen woonzorgcentra die een dossier indienen omwille van drastische investeringen waarbij de focus ligt op infrastructuur (formulier 1) en alle andere redenen (formulier 2).

Formulier 1 - infrastructuur: In dit formulier wordt de gehele dagprijs verantwoord en dus niet enkel de stijging van de dagprijs. We nemen het “Prijzenformulier infrastructuurforfait” als richtinggevend, gezien dit formulier het meest volledig is en uitgaat van de **verantwoording van de samenstelling van de totale dagprijs**. Dit formulier is van toepassing op alle woonzorgcentra waar de bewoners hun intrek nemen in een nieuwbouw/vervangingsnieuwbouw/uitbreiding/draстische infrastructuurwerken¹. Wanneer minimaal 50% van de totaal kost op de factuur over afschrijvingen op minimaal 20 jaar gaan, dan valt men onder formulier 1 (eventueel attestering door een revisor). Dit formulier is dus ook van toepassing op woonzorgcentra die voor de eerste keer een erkenning aanvragen. Dit formulier dient ook gebruik te worden indien woonzorgcentra aanspraak wensen te maken op het infrastructuurforfait.

Formulier 2 - andere: In dit formulier wordt **enkel de stijging van de dagprijs verantwoord**. We nemen het “formulier B-E” als richtinggevend voor alle woonzorgcentra die een dagprijsverhoging willen aanvragen die niet onder formulier 1 valt. Het kan dan gaan over woonzorgcentra die bijvoorbeeld enkel schilderwerken uitvoeren, een verlieslatende situatie wensen recht te trekken, een supplement integreren in de dagprijs enzovoort.

¹ Drastische werken zijn bijvoorbeeld:

- nieuwbouw, vervangingsnieuwbouw, uitbreiding
- grote herconditioneringen waar enkel skelet en dragende structuren behouden blijft,
- strippen van de totale binnenstructuren (met geheel of gedeeltelijk behoud ervan),
- grote onderhoudswerkzaamheden waarbij bvb vloeren, wanden, koelcellen, technieken, leidingen etc in een keuken worden vervangen,
- installatie van een nieuw verwarmingssysteem met bvb warmtepompen, beo veld, aangepaste verwarmingselementen in de kamers etc

Hieronder gaan we dieper in op de 2 formulieren en staan we stil bij de wijzigingen ten opzichte van de bestaande formulieren.

3.2. Algemeen van toepassing op alle dagprijsdossiers

3.2.1. Actualisatie bezettingsgraad

Op vandaag geldt:

Momenteel wordt er rekening gehouden met een theoretische bezettingsgraad van 99% voor woonzorgcentra (inclusief centra voor kortverblijf), wat hoger is dan het sectorale gemiddelde van 94%.

Maatregel 5:

Jaarlijks actualiseren we, op een te bepalen vaste datum, de bezettingsgraad in de 2 dagprijsformulieren op basis van het sectorgemiddelde van de woonzorgcentra.

Voor de stand alone centra voor kortverblijf hanteren we een bezettingsgraad gelijk aan 90% en voor de groepen van assistentiewoningen 95%. Voor CDV wordt er geen bezettingsgraad in rekening gebracht.

3.2.2. Stapsgewijze dagprijsstijging bestaande bewoners

Op vandaag geldt:

Indien een woonzorgcentrum haar dagprijs verhoogt, willen we de bewoners, die reeds verblijven in het woonzorgcentrum, beschermen tegen een drastische stijging. Daarom moet voor de actuele bewoners de goedgekeurde dagprijsverhoging gefaseerd worden doorgevoerd. Momenteel kan de dagprijs maximaal met 5 euro stijgen per 6 maand, dit na goedkeuring van de dagprijsstijging door de Vlaamse Prijzendienst.

Maatregel 6:

De dagprijs kan **maximaal met 6 euro stijgen per 6 maand** tot wanneer de goedgekeurde dagprijs is bereikt (hierbij geldt geen tijdsbeperking) of tot wanneer een volgende prijsverhogingsaanvraag wordt ingediend. Voor de woonzorgcentra met infrastructuurforfait geldt voor de eerste 6 maand een uitzondering: de netto- dagprijs² mag ook bij eerste opstap met 6 euro stijgen.

Voor bestaande bewoners waar geen clausule in de opname- overeenkomst is opgenomen zoals bepaald onder maatregel 9 is de stapsgewijze dagprijsstijging begrensd tot 3 euro per 6 maand, in plaats van 6 euro.

Deze bedragen "3 en 6 euro" worden jaarlijks op een te bepalen datum geïndexeerd.

3.2.3. Procedure dagprijsdossiers en andere bijzonderheden

Maatregel 7:

- Ieder dagprijsverhogingsdossier vertrekt van de **effectief toegepaste dagprijzen** op dat moment in de voorziening. De goedgekeurde dagprijs wordt steeds gewaardeerd volgens de waarde van de spilindex voorafgaand aan de maand van de goedkeuring.

² Bruto- dagprijs = netto- dagprijs + infrastructuurforfait geïndexeerd.

- Doorlooptijd van dossiers: behandeltermijn start binnen de dertig dagen na indienen (automatische ontvangstmelding vanuit de Vlaamse overheid). De totale doorlooptijd eindigt maximaal 4 maanden na een ontvankelijke aanvraag voor formulier 1 en maximaal 60 dagen na een ontvankelijke aanvraag voor formulier 2. Dan volgt er een schriftelijke beslissing.
- Woonzorgcentra, die onder verhoogd toezicht staan, kunnen enkel een prijsdossier indienen binnen het kader van een goedgekeurd remediëringsplan.
- We voorzien een specifieke regeling voor de dagprijs die wordt aangerekend aan de bewoners van tweepersoonskamers, ten voordele van deze bewoners. (nog uit te werken)
- We maken een tussentijdse evaluatie op basis van cijfers GAW en CDV over de toegepaste dagprijzen en de verblijfsduur. Op basis van die cijferanalyse kunnen de vertegenwoordigers van de koepels, de Vlaamse Ouderenraad, het kabinet WVG en het departement Zorg de dagprijsregeling voor GAW en CDV in consensus aanpassen.

3.3. Specifiek voor formulier 1 “infrastructuur”

Voor woonzorgcentra die een dagprijsdossier indienen omwille van een verhuis naar de nieuwbouw, vervangingsnieuwbouw/uitbreiding, maken we een onderscheid tussen die woonzorgcentra die het infrastructuurforfait aanvragen en degenen die dat niet doen.

3.3.1. Actualisatie financieringskost

Op vandaag geldt:

In de verantwoording van de dagprijs in het kader van de aanvraag infrastructuurforfait wordt momenteel een financieringskost van 2% in rekening gebracht, wat niet in lijn ligt met de reële financieringskosten op vandaag in de markt.

Maatregel 8:

We trekken de financieringskost op naar **OLO 10 jaar + 200 basispunten**. Deze wordt automatisch in rekening gebracht als vergoeding voor het kapitaal. We hanteren hierbij een level playing field los of het woonzorgcentrum zelf eigenaar is of het gebouw huurt.

3.3.2. Bescherming bestaande bewoners

Maatregel 9:

Wanneer er belangrijke verbouwingswerken in de steigers staan/in uitvoering zijn (dient aantoonbaar te zijn via meldingsdatum aan de gemeente “start van de werken”/fotoreportage) kan op het moment van opname reeds aan de potentiële bewoner aangegeven worden wat de planning is en welke de maximale dagprijs aan een bepaald indexcijfer wordt wanneer de werken voltooid zijn (bv. bij verhuis naar nieuwbouw).

Vier maanden vóór de ingebruikname van de nieuwe of vernieuwde infrastructuur, dient het woonzorgcentrum het formulier infrastructuur in bij de Vlaamse Prijzendienst, waarin de volledige dagprijs verantwoord wordt. Deze dagprijs moet worden goedgekeurd door de prijzendienst en kan maximaal de aangegeven dagprijs uit de opnameovereenkomst bedragen.

Pas dan kan deze worden aangerekend aan de bestaande bewoners die van bij de opname transparant werden geïnformeerd in de opname- overeenkomst over de prijsstijging bij verhuis. Voor de bestaande bewoners (met clausule in opname- overeenkomst) geldt de graduele opstap van de netto- dagprijs met maximaal 6 euro per 6 maand (zie maatregel 6) tot wanneer de nieuwe dagprijs bereikt is. De Vlaamse Prijzendienst kan alle opname- overeenkomsten van iedere bewoner opvragen

op het moment dat het formulier infrastructuur wordt ingediend. Ook zorginspectie kan hierop controleren.

Voor bestaande bewoners, die **niet van bij hun opname op de hoogte waren** van de drastische werken op korte termijn, stijgt de dagprijs trager. Voor hen komt het er immers op neer dat zij al lange tijd in het woonzorgcentrum verblijven en zij dus geen idee hadden, bij de opname, dat er een prijsverhoging zou komen. De graduele stijging van de netto- dagprijs, die ze betalen na finaliseren van de werken bedraagt: nul euro in het eerste jaar, vervolgens stijgt de netto- dagprijs maximaal met 3 euro per 6 maanden tot wanneer de nieuwe dagprijs is bereikt.

Voor nieuwe bewoners geldt meteen de nieuwe verantwoorde dagprijs vanaf het moment van opname.

3.4. Specifiek voor formulier 2 “andere”

3.4.1. Van wegwerken verlies tot marge

Op vandaag geldt:

Woonzorgcentra die hun dagprijs willen optrekken **zonder dat ze bijkomende investeringen realiseren**, kunnen dat momenteel enkel wanneer zij gedurende minstens 2 van de afgelopen 3 jaar verliezen boekten. Dit wordt bekeken op niveau van het resultaat vóór verrekening van het financieel resultaat.

Deze regel bleek problematisch voor heel wat woonzorgcentra die te maken kregen met een recente stijging van de operationele kosten hoger dan inflatie. Zij worden gedwongen om eerst 2 volledige boekjaren verlies te maken alvorens zij de dagprijs kunnen laten stijgen tot op het niveau van 1% winst t.o.v. de omzet. Dit staat haaks op een gezonde financiële bedrijfsvoering en biedt geen mogelijkheden aan het woonzorgcentrum om te sparen voor de toekomst.

Maatregel 10:

Gezien de sterk gestegen kosten (inflatie, energie, bouw) is het belangrijk dat zorgvoorzieningen een vooruitziend financieel beleid kunnen voeren en **enige reserve kunnen opbouwen**. Daarom stellen we voor om de regel “wegwerken verlies” aan te passen naar “het toelaten van een beperkte marge van 2,5%”. Wanneer uit de boekhouding blijkt dat het resultaat, na verrekening van het financieel resultaat, lager ligt dan 2,5% van de omzet- en dit gedurende de afgelopen 2 boekjaren – mag het woonzorgcentrum de dagprijs optrekken. De dagprijs mag opgetrokken worden tot op het niveau dat men 2,5% resultaat kan halen op de omzet.

We maken een onderscheid tussen woonzorgcentra die vertrekken vanuit een verlieslatende positie en zij die break even draaien.

Verlieslatende positie

Indien een woonzorgcentrum een dagprijsverhogingsdossier indient om het verlies weg te werken, dan kan dat tot maximaal 2,5% positief resultaat op de omzet. Die hogere dagprijs mag meteen aangerekend worden aan de nieuwe bewoners. Voor de bestaande bewoners geldt er een begrenzing van maximaal 10% dagprijsstijging, aan te rekenen in stapjes van maximaal 6 euro per 6 maand.

Break even (resultaat tussen 0% en 2,5%)

Indien een woonzorgcentrum met een zeer beperkt positief resultaat de dagprijs wenst te verhogen zodat ze reserves kunnen opbouwen, dan kan dat tot maximaal 2,5% positief

resultaat op de omzet. Die hogere dagprijs mag meteen aangerekend worden aan de nieuwe bewoners. Voor de bestaande bewoners geldt er een begrenzing van maximaal 5% dagprijsstijging het eerste jaar, aan te rekenen in stapjes van maximaal 6 euro per 6 maand. Vanaf de 13de maand mag maximaal 10% dagprijsstijging worden aangerekend aan de bestaande bewoners.

Maatregel 11:

Deze mogelijkheid wordt begrensd voor woonzorgcentra die een dagprijs hebben die hoger ligt dan 25% bovenop het gemiddelde van de private sector. Dezelfde redenering wordt toegepast als in maatregel 1 (indexmechanisme). De dagprijsstijging blijft dus beperkt tot maximaal 5% (bij breakeven) of 10% (bij verlies) te rekenen op de gewogen gemiddelde dagprijs van de private sector + 25%. Het WZC motiveert de nood aan een dagprijsverhoging. Daarbij mag de totaliteit van de huurkost, afschrijvingen en intrestlast op 4 jaar tijd niet meer gestegen zijn dan de index in diezelfde periode, tenzij er een navenante materiële investering tegenover staat.

4. Bewonersparticipatie

Maatregel 12: (nog uit te werken)

De dagprijs en de supplementen zijn een zeer belangrijk thema voor de bewoners en hun familie. Het is absoluut noodzakelijk dat zij op de hoogte worden gebracht van wijzigingen in de prijszetting. Eerst en vooral verwachten we van initiatiefnemers om wijzigingen van de dagprijs voldoende op voorhand te bespreken tijdens de gebruikersraad. Tevens verwachten we dat strategische wijzigingen aan het dienstenaanbod en infrastructurele plannen worden toegelicht aan de bewoners tijdens de gebruikersraad en dat zij inspraak hebben, alvorens dat alles beslist wordt met effect op de dagprijs.

De huidige regelgeving bepaalt dat de bewoners **(of hun vertegenwoordiger cfr. zorgvolmacht)** minstens de helft van de aanwezigen moeten uitmaken, maar bepaalt verder geen absolute of relatieve minima qua aantal. Dit willen we verfijnen, zodat de gebruikersraad een betrouwbare weerspiegeling vormt van de bewonerspopulatie.

5. Kortingen

Maatregel 13: (nog uit te werken)

We staan toe dat woonzorgcentra **tijdelijke kortingen** bieden aan hun bewoners in bepaalde **welomschreven gevallen**. Bijvoorbeeld in het geval van verbouwingswerken of bij afwezigheid (bv. ziekenhuisopname). Tijdelijke kortingen zijn kortingen die niet voor de ganse verblijfsduur van de bewoner worden toegekend. In principe is de duur maximum 1 jaar (afwijkingen mogelijk). Tijdelijke kortingen worden niet gemeld in het e-loket. Latere prijsverhogingen worden ook berekend op de dagprijs zonder de korting.

Commerciële kortingen omwille van wachtlijstbeheer kunnen enkel wanneer **alle bewoners** van dezelfde korting kunnen genieten. Indien deze korting niet op alle bewoners wordt toegepast dan volgt er een financiële sanctie.

Alle soorten andere kortingen kunnen niet. Indien woonzorgcentra een lagere dagprijs willen toekennen, dan moet dit doorgegeven worden in het eloket. Deze lagere prijs geldt dan ook als het nieuwe ijkpunt voor een volgende dagprijsverhoging. Wil de voorziening de dagprijs later opnieuw verhogen, dan moet ze een dossier indienen waarin de dagprijstoename wordt gestaafd. Het moet wel blijven kunnen dat lokale besturen een lagere dagprijs of een structurele korting kunnen geven aan bewoners van de eigen gemeente. We bekijken hoe we dit best vormgeven in de uitvoering.

6. Supplementen

Maatregel 14: (nog uit te werken)

In het MB van 7 juni 2023 wordt bepaald welke kostprijsselementen als supplement kunnen worden aangerekend. Momenteel is het zeer moeilijk om het overzicht te bewaken van alle supplementen die worden aangerekend aan de bewoners in de woonzorgcentra. Zo worden bijvoorbeeld ook alle prijzen van drankjes in de cafetaria als supplement doorgegeven. Dat brengt ons te ver.

Het Departement zorg maakt een **overzichtelijk schema** op van alle soorten supplementen die woonzorgcentra dienen te verantwoorden. Zo zijn we bijvoorbeeld geïnteresseerd in de kostprijs van de televisie, maar niet van de frisdrank. Indien een woonzorgcentrum een nieuwe dienstverlening aanbiedt of een bestaand supplement wordt verhoogd dan dient de prijs, die wordt aangerekend te worden verantwoord. Deze verantwoording kan bestaan uit een kostprijscalculatie op basis van facturen of andere verantwoordingsstukken. Daarbij telt een stijging van de index ook als bewijs voor een noodzakelijke prijsverhoging.